

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Historical

تاریخی

استاد اکبر قریشی

۰۵ اپریل ۲۰۱۸

اولین اتحادیه محصلان در کابل (افغانستان)

(۱۳۲۹-هجری شمسی ۱۹۵۰ میلادی)

به مثابه پیش درآمد:

علاقه مندی مفراط خودم به تاریخ یعنی رشته ای که در آن تحصیلات رسمی و اختصاصی نموده و مدتی نیز به حیث استاد در همان رشته تدریس نموده ام و فقدان کتب و اسناد تاریخی که بتواند، تاریخ معاصر ما را به خصوص در زمینه جنبش های روشنفکری حداقل در سطح تاریخ شفاهی روشن نماید، مرا بر آن داشت تا اینک که زمینه چاپ و نشر چنان آثاری به کمک دوستان فعال در فیس بوکها و سایتها به خصوص پورتال "افغانستان آزاد-آزادافغانستان" که در کنار نشر آثار، از هیچ نوع کمک به خصوص در قسمت ویراستاری شکلی و محتوایی با همکاران و قلم به داستان دریغ نمی ورزد، مساعد گردیده، کارم را با آن عده از بزرگانی آغاز نمایم که چیزی برای گفتن دارند. نخستین فردی که به همین منظور به دیدن شان رفتم و نیتم را با ایشان در میان گذاشتم، نویسنده، شاعر و سیاستمدار باسابقه و نیک نام کشور آقای "داکتر حیدر داور" که آن زمان "حیدرنورس" تخلص نموده رئیس اتحادیه بودند، می باشد.

ایشان ضمن آن که از هدفی که دارم تمجید نمودند، به صورت فتح باب نکات چندی را در زمینه نخستین اتحادیه محصلان در دهه ۳۰ هجری شمسی یاددهانی نموده وعده سپردند، که در آینده با بهبود صحت شان، از طریق مصاحبه

ای شفاهی با خانم دیپلوم انجینیر نسرین معروفی، تمام گفته ها و تجارب شان را از آن نخستین اقدام از پائین جهت تغییر در مناسبات حاکمیت و چگونگی روابط آن با توده های میلیونی افغانستان در میان گذارند.

من این مختصر را که به هیچ وجه نمی تواند جای مصاحبه خود آن بزرگوار را بگیرد، فقط به حیث فتح باب تقدیم شما خوانندگان عزیز می نمایم، امیدوارم موفق شویم به همکاری یک دیگر، گامهای بس بزرگی جهت تدوین "تاریخ شفاهی معاصر افغانستان" برداریم. - اکبر قریشی

بشر در جهان آزاد به دنیا آمده ودر مقابل دولت های مستبد و دیکتاتور جنبش های سیاسی و اجتماعی توسط روشنفکران من جمله دانشمندان، استادان، محصلان، شاگردان مکاتب و ... شروع می شود.

به همین اساس در سال (۱۳۲۹ هجری شمسی مطابق اپریل ۱۹۵۰ میلادی) روشنفکران کشور محبوب ما افغانستان به تشکیل اتحادیه محصلان شروع نمودند. این اتحادیه، اولین اتحادیه در تاریخ کشور به شمار می رود و تمام مکاتب کابل همراه شان بودند. همه دانشمندان و جریانات سیاسی، معلمان، مبارزان مطبوعات و انسان های وطن پرستی که در شورا بودند با محصلان ارتباط برقرار نموده بودند

اتحادیه از خود برنامه و پروگرام و دارای کمیته مرکزی و کمیته های ارتباطی بود و اعضای کمیته اجرائیه عبارت بودند از (میر علی احمد خان شامل، سید محمدخان میوند، محسن خان طاهری، حبیب خان صافی، و حیدرخان نورس "داکتر حیدر داور" (سه تن از آنها برای دایم از پوهنتون طرد شدند) و عظیم خان طاهری، شاه علی اکبرخان شهرستانی و اخترخان برگی (برای یکسال از فاکولته ها طرد شدند) میرعلی احمد خان شامل از ۱۳۳۶ تا ۱۳۴۱ هجری شمسی زندانی شده بود (محمدیونس خان سرخابی بعداً حبس و تبعید گردید) (و سید محمد خان میوند بعداً از فاکولته طرد و تبعید شد) (محمدنعیم خان قندهاری، احسان غبار، محمد عارف خان غوثی ببرک خان بعداً از فاکولته طرد و در جریان تظاهرات انتخابات شورای ملی بازداشت و از ۱۳۳۱ تا ۱۳۳۵ محبوس گردیده اند (حسن شرق) (و ببرک کارمل) (مربوط به دار و دسته سردار داوود خان بودند) محمد یحیی ابوی، حبیب خان دل، عبدالواحد خان وزیر، اسحاق خان عثمان، هدایت خان، محمدابراهیم خان و یک تعداد دیگر بزودی کمیته اجرائیه اتحادیه محصلان را به دو دسته به نام چپ و راست تقسیم (شعرهای حیدر خان خان نورس ویا داکتر حیدر داور خوانده می شد).

اتحادیه کنفرانس هاو مجالسی دایر می کردند و در سینما تیاتر لیسه استقلال درامه های انتباهی و انتقادی دل چسب به شکل یک مبارزه طبقاتی تمثیل می کردند. این درامه ها فساد اداری را وانمود می ساخت و برای قشر جوان روشنفکری می داد و برای فامیل شان جالب و آگاهی داده می شد و استادان نیز همراه محصلان و شاگردان همکاری داشتند مانند استاد (مولوی عبدالظاهر پغمانی و محمد اسلم مین). دولت از این حرکت روشنفکری جوانان ترسیده و عمر این اتحادیه کوتاه و بعد از مدت هفت ماه دروازه اتحادیه بسته شد اما جنبش روشنفکری ادامه پیدا کرد. در نومبر ۱۹۵۰ میلادی از طرف دولت اتحادیه منحل شد (تاریخ نومبر ۱۹۵۰ میلادی)

نوت: در باره دو نفر که با سردار داوود خان در آن زمان همکاری سیاسی داشتند قضاوت مربوط به درک و دانش و فهمیدگی شماس که تاریخ واقعی قضاوت خود را دارد که تا چه اندازه به جنبش های ملی و مردمی این کشور ضربه زدند و امروز از دست این خائنین ملی مملکت به کجا رفته و می رود.